

(STARO)NOVÝ INŠTITÚT ZÁKAZU VRÁTENIA VKLADU A PRAVIDLÁ TRANSFEROVÉHO OCEŇOVANIA¹

Doc. JUDr. Matej Kačaljak, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra finančného práva
matej.kacaljak@flaw.uniba.sk

JUDr. Barbora Grambličková, PhD. LL.M.

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva
barbora.czokolyova@uniba.sk

(Staro)nový inštitút zákazu vrátenia vkladu a pravidiel transferového oceňovania

Cieľom príspevku je ozrejmíť a kriticky zhodnotiť účel inštitútu zákazu vrátenia vkladu zavedený zákonom č. 87/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony a jeho dopady na zodpovednosť v spoločnosti v kontexte práva obchodných spoločností s prepojením na pravidlá transferového oceňovania. Ukazuje sa, že pravidlá transferového oceňovania, ktoré sa v praxi používajú na determinovanie primeranosti protiplnenia na základe § 67j ods. 5 Obchodného zákonníka, majú niekoľko významných odlišností, pre ktoré je možné ich aplikovať v prostredí obchodného práva a inštitútu zákazu vrátenia vkladu len s vynaložením veľkej miery opatrnosti. Samotný inštitút zákazu vrátenia vkladu bude podľa autorov nutné sprecizovať vo vzťahu k vhodnej metodológii.

---

¹ Príspevok bol spracovaný v rámci projektu APVV-15-0740 „Návody a nástroje na efektívnu elimináciu protiprávnych konaní v spojení s možnou insolvenčiou“.

Überarbeitetes Gesetz zum Verbot der Einlagenrückgewähr und Transfer-Pricing-Vorschriften

Das Ziel des Beitrags ist es, den Zweck des Verbots der Einlagenrückgewähr eingeführt durch Gesetz Nr. 87/2015 Sam., welches Gesetz Nr. 513/1991 Sam. sowie einige weitere Gesetze ändert und ergänzt, zu erklären, kritisch zu evaluieren und davon ausgehende Wirkungen im Hinblick auf die Haftung im Kontext von Unternehmensregelungen und Transfer-Pricing-Vorschriften zu antizipieren. Es zeigt sich, dass die in der Unternehmenspraxis verwendeten Transfer-Pricing-Vorschriften, die die Angemessenheit der Gegenleistung im Einklang mit § 67(5) Handelsgesetzbuch festlegen, material distinct features Besonderheiten aufweisen, die sich als teilweise unbrauchbar für handelsrechtliche Beziehungen herausstellen und nur mit großer Vorsicht verwendet werden sollten. Das Verbots der Einlagenrückgewähr sollte aus Sicht der Autoren im Hinblick auf angemessene Methoden präzisiert werden.

(Old) new concept of prohibition of return of contribution to the registered capital and transfer pricing rules

The aim of the contribution is to clarify and critically evaluate the purpose of the concept of prohibition of return of contribution to the registered capital introduced by the Act No. 87/2015 Coll. amending and supplementing the Act No. 513/1991 Coll. the Commercial Code as amended and its impact on liability in the company in the context of corporate regulations and transfer pricing rules. It appears that the transfer pricing rules, which are used in practice to determine the appropriateness of consideration in line with Section 67(5) of the Commercial Code, have several material distinct features rendering them only partially usable in the commercial law relationships and only with great level of care. The concept of prohibition of return of contribution should in the view of authors need to be refined in respect to the suitable methods.

Kľúčové slová: zákaz vrátenia vkladu, primerané protiplnenie, pravidlá transferového oceňovania

Schlüsselbegriffe: Verbot der Einlagenrückgewähr, Transfer-Pricing-Vorschriften, sachgerechte Abwägung

Keywords: prohibition of return of contribution to registered capital, appropriate consideration, transfer pricing rules

Úvod: Zákaz vrátenia vkladu ako (staro)nový inštitút v obchodnom práve

Inštitút zákazu vrátenia vkladu bol do slovenského právneho poriadku zavedený zákonom č. 87/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon

č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej aj len „**zákon č. 87/2015 Z. z.**“). Úprava tohto inštitútu bola do zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Obchodný zákonník**“) preklopená do ustanovenia § 67j a jeho sankčný mechanizmus do ustanovenia § 67k.

Inštitút zákazu vrátenia vkladu, zavedený zákonom č. 87/2015 Z. z., nie je novým inštitútom v slovenskom obchodnom práve. Pred zavedením ustanovenia § 67j do Obchodného zákonníka bola úprava inštitútu zákazu vrátenia vkladu upravená v ustanoveniach pri jednotlivých obchodných spoločnostiach. V prípade spoločnosti s ručením obmedzeným sa jednalo o § 123 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré stanovovalo, že „*Po dobu trvania spoločnosti nemôžu spoločníci žiadať vrátenie vkladu. Za vrátenie vkladu sa nepovažujú platby spoločníkom poskytnuté pri znížení základného imania.*“ Na druhej strane, v prípade akciovej spoločnosti sa jednalo o ustanovenie § 179 ods. 2, ktoré deklarovalo, že „*Spoločnosť nesmie vrátiť akcionárom ich vklady.*“

Zákon č. 87/2015 Z. z. nezaviedol do Obchodného zákonníka s ohľadom na koncept inštitútu zákazu vrátenia vkladov len ustanovenie § 67j, ale došlo aj k precizovaniu už dovtedy existujúcich formulácií s ohľadom na zákaz vrátenia vkladu pri jednotlivých obchodných spoločnostiach a družstve. Úprava komanditnej spoločnosti neupravovala explicitný zákaz vrátenia vkladov v prípade komanditistov, tento zákaz bolo možné vyvodiť z dikcie § 93 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorý stanovuje, že na právne postavenie komanditistov sa primerane použijú ustanovenia o spoločnosti s ručením obmedzeným, a to znamená, že aj vyššie spomenuté ustanovenie § 123 ods. 3 Obchodného zákonníka. S ohľadom na komanditnú spoločnosť, zákon č. 87/2015 Z. z. do ustanovenia § 93 ods. 3 Obchodného zákonníka explicitne pridal vetu: „*Spoločnosť nesmie komanditistom vrátiť ich vklady.*“. V kontexte spoločnosti s ručením obmedzeným takisto došlo k precizovaniu inštitútu zákazu vrátenia vkladu, do ustanovenia § 123 ods. 3 Obchodného zákonníka bola doplnená veta: „*Spoločnosť nesmie vrátiť spoločníkom ich vklady.*“ V akciovej spoločnosti k precizovaniu tohto konceptu nedošlo. V prípade družstva bolo zmenené ustanovenie § 223 ods. 8 Obchodného zákonníka, ktoré znie nasledovne: „*Družstvo nesmie vrátiť svojim členom členské vklady ani vyplácať úroky z členských vkladov, ak zákon neustanovuje inak.*“.

Vyššie uvedený až technický exkurz s ohľadom na úpravu inštitútu zákazu vrátenia vkladu je dôležité vnímať s ohľadom na skutočnosť, aby nedošlo k mylnému vnímaniu, že Obchodný zákonník nepoznal inštitút zákazu vrátenia vkladu pred zákonom č. 87/2015 Z. z.

Obchodný zákonník tento inštitút poznal aj pred účinnosťou zákona č. 87/2015 Z. z., keďže bol do slovenského právneho poriadku zavedený transpozíciou kapitálovej smernice² európskeho práva obchodných spoločností³, keďže sa jedná o kľúčový pilier⁴ práva obchodných spoločností s ohľadom na inštitúty vytvárania (*capital creation*) a zachovania (*capital maintenance*) (základného) kapitálu v spoločnosti.⁵

Na základe vyššie uvedeného je potrebné analyzovať § 67j Obchodného zákonníka nielen s ohľadom na jazykové vyjadrenie inštitútu zákazu vrátenia vkladu, ale zaradiť ho medzi ostatné, už existujúce, inštitúty práva obchodných spoločností zameraných na ochranu veriteľov, spoločníkov ako aj spoločnosti samotnej. Cieľom tohto príspevku je ozrejniť a kriticky zhodnotiť účel tohto inštitútu a jeho dopady na zodpovednosť v spoločnosti v kontexte práva obchodných spoločností s prepojením na pravidlá transferového oceňovania, ktoré sa v praxi používajú na determinovanie primeranosti protiplnenia na základe § 67j ods. 5 Obchodného zákonníka.

Inštitút zákazu vrátenia vkladu podľa § 67j Obchodného zákonníka

Dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z. uvádza, že cieľom ustanovenia § 67j Obchodného zákonníka je prepracovanejšie a podrobnejšie vyjadrenie už existujúcich pravidiel o zákaze vrátenia vkladu pre kapitálové spoločnosti a družstvo.⁶ Zákonodarca ďalej vysvetľuje, že by nemalo dochádzať k zjednodušenému výkladu inštitútu zákazu vrátenia vkladu, pod ktorým sa vníma len vrátenie určitej majetkovej hodnoty, ktorú do spoločnosti vložil spoločník, ale vrátením vkladu by sa *de facto* mala rozumieť každá transakcia medzi spoločnosťou a spoločníkom (alebo na účet spoločníka) bez primeraného protiplnenia.⁷ Vyššie

² Kapitálová smernica je v súčasnosti zahrnutá v Smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností.

³ BLAHA, M. In PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Komentár: Obchodný zákonník. 5. vydanie*, C.H. Beck, 2016, s. 539.

⁴ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 530.

⁵ Bližšie pozri: PATAKYOVÁ, M. – GRAMBLIČKOVÁ, B. – KISELY, I.: Current Changes in the Capital Doctrine – Report from the Slovak Republic In *Festschrift für Theodor Baums zum siebzigsten Geburtstag, Band 2.*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, s. 885-902 a PATAKYOVÁ, M. – GRAMBLIČKOVÁ, B. Capital doctrine in the European Union - a lesson to learn from Finland? In *The Lawyer quarterly : international journal for legal research*, 2016 (6), s. 137-155.

⁶ Dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z.

⁷ Dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z.

uvedené transakcie podľa zákonodarcu ohrozujú záujmy iných spoločníkov, ako aj veriteľov pri uspokojovaní svojich nárokov voči spoločnosti.⁸ Zákonodarca sumarizuje, že vrátením vkladu podľa dikcie ustanovenia § 67j Obchodného zákonníka je akákoľvek transakcia, ktorá je v prospech spoločníka, ale na úkor spoločnosti.⁹

Bližšie vysvetlenie s ohľadom na dôvody právnej úpravy zákazu vrátenia vkladu v ustanovení § 67j prinášajú *Pala* a *Frindrich*, ktorí uvádzajú, že tento inštitút slúži k efektívnej ochrane veriteľov spoločnosti pred zneužitím privilegovaného postavenia spoločníkov, ktoré vyplýva z informačnej asymetrie medzi spoločníkmi a veriteľmi.¹⁰ Informačná asymetria vzniká medzi spoločníkmi a veriteľmi z dôvodu, že spoločníci majú, prirodzene, na základe svojich práv podrobnejšie vedomosti o stave spoločnosti. Vyššie uvedená informačná asymetria medzi spoločníkmi a veriteľmi vyúsťuje do problémov zastúpenia, keďže spoločníci a veritelia majú iné záujmy s ohľadom na spoločnosť. Spoločníci znášajú reziduálne riziko, keďže veritelia sú vo vyššom postavení s ohľadom na výplatu svojich nárokov (*payment order*).¹¹ Navyše, cieľom spoločníkov je mnohokrát získať zo spoločnosti čo najviac, práve s ohľadom na ich reziduálne riziko, čo sa môže pretavovať až do ich oportunistického správania sa¹², pričom stále ostávajú chránení obmedzeným ručením¹³.¹⁴ Na druhej strane záujmom veriteľov je udržať v spoločnosti čo najviac zdrojov, aby bolo zabezpečené (včasné a úplné) splnenie ich nárokov. Vyššie spomenuté oportunistické správanie spoločníkov je možné kategorizovať nasledovne: (i) *delenie majetku*, (ii) *rozpúšťanie majetku*, (iii) *substitúcia majetku*, (iv) *predaj majetku* a (v) *zadlžovanie spoločnosti*.¹⁵ Práve prvá kategória – (nadmerné) dele-

⁸ Dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z.

⁹ Dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z.

¹⁰ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 531.

¹¹ VAHTERA, V. Capital structure and corporate governance In *Company Law and Finance*, Ed. Andersen, Paul K. – Sørensen, Karsten E., Copenhagen: Forlaget Thomson, 2008, s. 66.

¹² Správanie sa na úkor spoločnosti, ostatných spoločníkov a veriteľov.

¹³ Práve ochrana oportunistického správania sa spoločníkov spochybňuje koncepty obmedzeného ručenia spoločníkov. PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 530.

¹⁴ SEPE, S. M. Corporate Agency Problems and Equity Contracts In *Journal of Corporation Law* 2010 (36), s. 114-182, s. 115 a PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 530.

¹⁵ ENRIQUES, L. – MACEY, J. R. Creditors versus Capital Formation: The Case against the European Legal Capital Rules In *Cornell Law Review* 2000-2001 (86), s. 1168-1169; ARMOUR, J. – HERTIG, G. – KANDA, H. Transactions with Creditors In *The Anatomy of Corporate Law. A Comparative and Functional Approach.*, Ed. by Kraakman, Reiner – Armour, John – Davies, Paul – Enriques, Luca – Hansmann, Henry – Hertig, Gerard – Hopt, Klaus – Kanda, Hideki –

nie zdrojov zo spoločnosti – sa pretavuje až do takého získavania zdrojov zo spoločnosti v čase jej zlej finančnej situácie spoločníkmi, ktorí disponujú informáciami o stave spoločnosti, ktoré je na úkor veriteľov spoločnosti.¹⁶

Pala a Frindrich zároveň uvádzajú, že v podmienkach Slovenskej republiky nedošlo k adekvátnemu rozvinutiu všeobecného zákazu vrátenia vkladov v kapitálových spoločnostiach na situácie, v rámci ktorých dochádza k poškodzovaniu veriteľov znižovaním majetkovej podstaty spoločnosti nevýhodnými transakciami medzi spoločnosťou a jej spoločníkmi alebo osobami, ktoré konajú na účet spoločníkov.¹⁷

V kontexte analýzy inštitútu zákazu vrátenia vkladu je možné poznamenať, že zákaz vrátenia vkladu, ktorý obsahoval Obchodný zákonník pri kapitálových spoločnostiach, úzko súvisí s doktrínou zachovania kapitálu v kapitálových spoločnostiach, ktorá sa pretavuje najmä do inštitútov vytvárania (*capital creation*) a zachovania (*capital maintenance*) (základného) kapitálu v spoločnosti.¹⁸ Práve s vyššie uvedeným inštitútom zachovania (základného) kapitálu v spoločnosti sú spojené pravidlá delenia zisku a iných zdrojov spoločnosti z kapitálových spoločností upravených v § 179 ods. 3 a 4 a § 123 ods. 2 Obchodného zákonníka¹⁹, ktoré sú dôležitým pravidlom pre reguláciu získava-

---

Rock, Edward. Second Edition. Oxford: Oxford University Press, 2009, s. 116-117; ARMOUR, J. Share Capital and Creditor Protection: Efficient Rules for a Modern Company Law. In *The Modern Law Review* 2000 (63), s. 357-360; SCHMIDT, K. M. The Economics of Covenants as Means of Efficient Creditor Protection. In *European Business Organisational Law Review* 2006 (7), s. 90-91 and PAYNE, J. – SMITH, T. Legal Capital and Creditor Protection in UK Private Companies In *European Company Law* 2008 (5), s. 223.

¹⁶ PAYNE, J. – SMITH, T. Legal Capital and Creditor Protection in UK Private Companies In *European Company Law* 2008 (5), s. 223 a PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 531.

¹⁷ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 531.

¹⁸ Bližšie pozri: PATAKYOVÁ, M. – GRAMBLIČKOVÁ, B. – KISELY, I.: Current Changes in the Capital Doctrine – Report from the Slovak Republic In *Festschrift für Theodor Baums zum siebzigsten Geburtstag, Band 2.*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, s. 885-902 a PATAKYOVÁ, M. – GRAMBLIČKOVÁ, B. Capital doctrine in the European Union - a lesson to learn from Finland? In *The Lawyer quarterly : international journal for legal research*, 2016 (6), s. 137-155.

¹⁹ Pre delenie zisku a iných vlastných zdrojov zo spoločnosti pozri bližšie: GRAMBLIČKOVÁ, B. Spoločnosť v kríze - dopad na delenie zisku alebo iných vlastných zdrojov spoločnosti In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore*, Bratislava: Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2016, s. 253-260; PATAKYOVÁ, M. – GRAMBLIČKOVÁ, B. – KISELY, I.: Current Changes in the Capital Doctrine – Report from the Slovak Republic In *Festschrift für Theodor Baums zum siebzigsten Geburtstag, Band 2.*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, s. 885-902 a GRAMBLIČKOVÁ, B. a KAČALJAK, M. Sprísnenie pravidiel chrániacich veriteľov slovenských spoločností v kontexte základných slobôd EÚ In *Cofola 2016*, Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 1593-1607.

nia zdrojov zo spoločnosti od spoločníkov, ale môžu byť obchádzané²⁰ a nezabraňujú nadmernému deleniu zdrojov zo spoločnosti na úkor veriteľov.²¹ Na základe vyššie uvedeného, inštitút zákazu vrátenia vkladu sa v pôvodnej úprave (pred zákonom č. 87/2015 Z. z.) nerozvinul do širšej (a efektívnej) ochrany veriteľov pred nedovoleným rozpúšťaním majetku spoločnosti na úkor veriteľov, a vedel ochrániť len pred vrátením majetkových hodnôt vložených do spoločnosti spoločníkmi.

Na základe vyššie uvedeného je potrebné pristúpiť k inštitútu zákazu vrátenia vkladu zavedeného zákonom č. 87/2015 Z. z. osobitne s ohľadom na nóva, ktoré prináša do právneho poriadku. Cieľom nášho príspevku nie je detailný opis tohto inštitútu, ale zameranie sa na koncept primeraného protiplnenia upravený v § 67j ods. 5 Obchodného zákonníka. Takže z obsahového hľadiska pokryjeme inštitút zákazu vrátenia vkladu v len v potrebnej miere, aj v nadväznosti na otázky zodpovednosti vznikajúce v rámci spoločnosti.

Pojem vklad je v kontexte § 67j Obchodného zákonníka ponímaný veľmi široko a ako uvádza *Kisely*, približuje sa až k pojmu „distribution“ používaný v anglickom práve.²² To znamená, že pojem vklad v tomto prípade nekopíruje význam vkladu zachytený v § 59 Obchodného zákonníka. Odsek 2 § 67j Obchodného zákonníka stanovuje, že: „Za vrátenie vkladu sa považuje aj plnenie bez primeraného protiplnenia, poskytnuté spoločnosťou na základe právneho úkonu dojednaného so spoločníkom alebo v jeho prospech, bez ohľadu na formu dojednania alebo platnosť. To platí rovnako pre plnenie spoločnosti poskytnuté z dôvodu ručenia, pristúpenia k záväzku, záložného práva, či inej zábezpeky poskytnutej spoločnosťou na zabezpečenie záväzkov spoločníka alebo v jeho prospech.“ Zákonodarca zvolil textáciu všeobecného zákazu vrátenia vkladu s uvedením príkladov, aby sa súdnej praxi poskytla pomôcka pri riešení konkrétnych situácií.²³ *Kisely* uvádza, že pri textácii § 67j ods. 2 Obchodného zákonníka sa jedná, do istej miery, o vytvorenie právnej fikcie, kedy sa pre pojem „právneho

²⁰ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 533.

²¹ Dovoľujeme si upozorniť na paradox možnosti (legálne) rozhodnúť valnému zhromaždeniu o delení zisku a iných vlastných zdrojov spoločnosti v čase krízy. GRAMBLIČKOVÁ, B. Spoločnosť v kríze - dopad na delenie zisku alebo iných vlastných zdrojov spoločnosti In *Milníky práva v stredo európskom priestore*, Bratislava: Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2016, s. 258-259.

²² KISELY, I. In PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Komentár: Obchodný zákonník. 5. vydanie*, C.H. Beck, 2016, s. 327.

²³ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 535.

úkonu dojednaného so spoločníkom alebo v jeho prospech, bez ohľadu na formu dojednanania alebo platnosť“ zvolilo pojmoslovie „vrátenie vkladu“.²⁴

Ustanovenie § 67j Obchodného zákonníka rozširuje aj pojem spoločník a prináša jeho extenzívny výklad, aby sa predišlo zmenám v štruktúre spoločnosti pri spoločníkoch z dôvodu obchádzania inštitútu zákazu vrátenia vkladu.²⁵ Pojem spoločník pokrýva (i) súčasného spoločníka spoločnosti, (ii) bývalého spoločníka, ak k plneniu došlo v lehote dvoch rokov, odkedy prestal byť spoločníkom spoločnosti, (iii) budúceho spoločníka, ktorým je osoba, ktorá sa stala spoločníkom spoločnosti v lehote dvoch rokov od plnenia, (iv) nepriameho spoločníka, ktorým je osoba, ktorá má priamy alebo nepriamy podiel predstavujúci aspoň 5 % na základnom imaní spoločníka alebo hlasovacích právach v spoločníkovi alebo má možnosť uplatňovať vplyv na riadenie spoločníka, ktorý je porovnateľný s vplyvom zodpovedajúcim tomuto podielu, (v) blízku osobu spoločníka ako aj (vi) osobu konajúcu na účet spoločníka.²⁶

Kľúčový prvkom inštitútu zákazu vrátenia vkladu je primerané protiplnenie pri plneniach uvedených v § 67j ods. 2 Obchodného zákonníka. Zákonodarca neurčuje, ako presne sa má primeranosť protiplnenia determinovať a v § 67j ods. 5 stanovuje kritériá pre určenie primeranosti protiplnenia nasledovne: „Pri posudzovaní primeranosti protiplnenia podľa odseku 2 (§ 67j) je potrebné zohľadniť najmä schopnosť druhej strany ho poskytnúť, obvyklú cenu na trhu, ako aj cenu, za ktorú spoločnosť obvykle poskytuje obdobné plnenia v bežnom obchodnom styku s inými osobami. Ak takých informácií niet, je potrebné zohľadniť jeho najpravdepodobnejšiu cenu ku dňu plnenia v danom mieste a čase, ktorú by bolo možné dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji, pri konaní s primeranou opatrnosťou, zohľadnení všetkých dostupných informácií a s predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprimeranou pohnútkou.“

Kisely uvádza, že „Keďže citované ustanovenie zavádza viacero nových pojmov, ku ktorým neexistuje judikatúra (ako napríklad najpravdepodobnejšia cena, poctivý predaj či neprimeraná pohnútka), je pravdepodobné, že v praxi sa bude vychádzať z najlepšieho možného odhadu štatutárnych orgánov alebo prípadne z ceny určenej znalec-

²⁴ KISELY, I. In PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Komentár: Obchodný zákonník*. 5. vydanie, C.H. Beck, 2016, s. 327-328.

²⁵ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 536.

²⁶ § 67j ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka.

kým posudkom.²⁷ K znaleckým posudkom sa prikláňa aj Kubinec, ktorý uvádza „Konkrétny obsah týmto ustanoveniam dá až budúca aplikčná prax, predbežne však preferujeme názor, že vo všeobecnosti by malo byť každé plnenie spoločnosti v prospech spoločníka zásadne odplatné, pričom hodnota plnenia by mala byť optimálne určená znaleckým posudkom, na základe ktorého by sa určila primeranosť hodnoty dohodnutého protiplnenia zo strany spoločníka v prospech spoločnosti.“²⁸ Následne uvádza, že vyššie uvedené bude mať za následok výrazné časové predlžovanie transakcií a zároveň sa zvýšia aj náklady na transakciu.²⁹ Pala a Frindrich sa k otázke potreby vyhotovovania znaleckých posudkov v kontexte deklarácie primeranosti protiplnenia vyjadrujú nasledovne: „Z nášho pohľadu existovali dve systematicky vhodnejšie riešenia, ktoré by rešpektovali existujúce a ustálené znenie Obchodného zákonníka. Prvou možnosťou je, že právna úprava by v danom prípade (neexistencia/nedostatok informácií) priamo odkazovala na vyhotovenie znaleckého posudku, čo by bez potreby zložitej a neurčitej formulácie ustanovenia určilo, ako majú zúčastnené strany postupovať. Druhou možnosťou, ak bolo cieľom zákonodarcu vyhnúť sa povinnosti vyhotovovania znaleckého posudku (tento cieľ sa ale s ohľadom na bežný priebeh sporov nenaplní), bolo použitie pojmov, ktoré Obchodný zákonník už vo svojom doterajšom znení pozná; t. j. nahradiť zjavne príliš úzky pojem poctivý predaj širším pojmom poctivý obchodný styk, pojmy primeranej opatrnosti a absencie neprimeranej pohnútky pojmom odbornej starostlivosti, pojem voľnej súťaže pojmom riadnej hospodárskej súťaže atď.“³⁰

Nevylučujeme potrebu vypracovania znaleckého posudku na určenie primeranosti protiplnenia v prípade niektorých transakcií, ale generálny príklon k potrebe vypracovania znaleckých posudkov by bol v rozpore so skutočnosťou, že zákon č. 87/2015 Z. z. zároveň v kontexte § 59a Obchodného zákonníka zúžil aplikáciu tejto normy len na akciové spoločnosti. Ako uvádza dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z. regulácia transakcií s konfliktom záujmov v spoločnosti s ručením obmedzeným predstavuje neprimeranú administratívnu záťaž, keďže každá transakcia s konfliktom záujmov nad sumu spravidla 500

²⁷ KISELY, I. In PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Komentár: Obchodný zákonník. 5. vydanie*, C.H. Beck, 2016, s. 328.

²⁸ KUBINEC, M. In MAMOJKA, M. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Žilina: Eurokódex, 2016, s. 270.

²⁹ KUBINEC, M. In MAMOJKA, M. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Žilina: Eurokódex, 2016, s. 270.

³⁰ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 540.

euro, na účely zamedzenia skrytým nepeňažným vkladom, je z hľadiska spoločnosti administratívne a nákladovo značne náročná, a preto pravidlá pre transakcie s konfliktom záujmov je potrebné ponechať len pre akciové spoločnosti, kde majú vecné opodstatnenie.³¹ V dôvodovej správe sa zároveň uvádza, že spoločnosť s ručením obmedzeným bude pred skrytými nepeňažnými vkladmi chránená prepracovanými ustanoveniami o zákaze vrátenia vkladu.³²

Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že generalizovanie potreby vypracovávanie znaleckých posudkov v prípade transakcií spadajúcich pod § 67j Obchodného zákonníka by bolo v rozpore so zámerom zákonodarcu. Práve vyššie uvedené predlžovania a predražovania transakcií v prípade plnení poskytnutých spoločníkom od spoločnosti spôsobené potrebou vypracovania znaleckého posudku sa v praxi moderoval spôsobom, že ako garancia primeranosti plnenia sa používa vypracovanie dokumentácie na základe pravidiel transferového oceňovania. Vhodnosť aplikácie transferovej dokumentácie vypracovanej na základe pravidiel transferového oceňovania pre účely naplnenia potreby primeranosti plnenia na základe § 67j ods. 5 Obchodného zákonníka analyzujeme nižšie.

Pre doplnenie analýzy inštitútu zákazu vrátenia vkladu upraveného v § 67j Obchodného zákonníka je potrebné uviesť ustanovenie § 67k, ktoré určuje jeho sankčný rámec. Zákonodarca sa rozhodol nezvoliť neprimerane tvrdý zásah do právnych vzťahov s ohľadom na tretie osoby v prípade voľby sankčného mechanizmu zákazu vrátenia vkladu a neaplikuje sa neplatnosť právneho úkonu.³³ Sankčný mechanizmus bol zvolený pri porušení inštitútu zákazu vrátenia vkladu nasledovne: „*Hodnota vkladu vráteného v rozpore s týmto zákonom sa musí spoločnosti podľa zásad o bezdôvodnom obohatení vrátiť späť, a to v rozsahu rozdielu medzi protiplnením skutočne poskytnutým a protiplnením, ktoré by bolo poskytnuté ako primerané.*“³⁴ To znamená, že hodnota, o ktorú bola spoločnosť ukrátená z dôvodu, že plnenie medzi spoločnosťou a spoločníkom (v extenzívnom výklade podľa § 67j ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka) nebolo primerané musí byť vrátené spoločnosti. Ako uvádza *Pala a Frindrich*, samozrejme by malo dôjsť k posúdeniu dobromyseľnosti spoločníka (v extenzívnom výklade podľa § 67j ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka), ktorý neoprávnene prijal vráte-

³¹ Dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z.

³² Dôvodová správa k zákonu č. 87/2015 Z. z.

³³ KISELY, I. In PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Komentár: Obchodný zákonník. 5. vydanie*, C.H. Beck, 2016, s. 329.

³⁴ § 67k ods. 1 Obchodného zákonníka.

ný vklad.³⁵ V kontexte sankčného mechanizmu zákonodarca zavádza aj koncept ručenia štatutárneho orgánu: „*Členovia štatutárneho orgánu, ktorí vykonávali funkciu v čase vrátenia vkladu v rozpore s týmto zákonom, ručia spoločne a nerozdielne za jeho vrátenie späť.*“ Toto ručenie je rozšírené o osoby, ktoré vykonávali funkciu člena štatutárneho orgánu v období, v ktorom spoločnosť nárok na vrátenie vkladu späť neuplatňovala, a tieto osoby o tejto povinnosti s prihliadnutím na všetky okolnosti vedeli alebo mohli vedieť a vzniká voči spoločnosti a veriteľom.³⁶ Odsek 4 § 67k Obchodného zákonníka zavádza obrátené dôkazné bremeno v prípade spoločností, pri ktorých nie je možné zistiť konečného užívateľa výhod.

Zákaz vrátenia vkladu a pravidlá transferového oceňovania

S ohľadom na to, že revidovaný inštitút zákazu vrátenia vkladu je pomerne nový v slovenskom korporátnom právnom prostredí a zákonodarca s výnimkou základných princípov neformuloval žiadne metodologické odporúčania, zdá sa pochopiteľné, že aplikačná prax si, ako sme vyššie uviedli, osvojuje metódy používané v daňovej legislatíve v pravidlách transferového oceňovania.

Slovenské pravidlá transferového oceňovania vychádzajú z tzv. princípu nezávislého vzťahu, ktorý je v súčasnosti štandardom vo väčšine jurisdikcií ako aj v praxi medzinárodných zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia.³⁷ Hoci je v podstate možné identifikovať, že revidovaný inštitút zákazu vrátenia vkladu aj pravidlá transferového oceňovania v zásade bránia podhodnocovaniu protiplnenia v transakciách uskutočňovaných slovenskými subjektmi, s ohľadom na iný účel týchto pravidiel je nevyhnutné uskutočniť ich komparáciu.

Princíp nezávislého vzťahu zakotvený v § 17 ods. 5 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**ZoDP**“) v súčasnosti znie „*[s]účasťou základu dane závislej osoby podľa § 2 písm. n) a r) je aj rozdiel, o ktorý sa ceny alebo podmienky v kontrolovaných transakciách líšia od cien alebo podmienok, ktoré by sa použili medzi nezávislými osobami v porovnateľných transakciách,*

³⁵ PALA, R. – FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 542.

³⁶ § 67k ods. 2 Obchodného zákonníka.

³⁷ Pozri bližšie napr. LENÁRTOVÁ, G.: *Medzinárodné zdanenie*, Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014, s. 209 a PANKIV, M.: *Contemporary Application of the Arm's Length Principle in Transfer Pricing*, Amsterdam: IBFD, 2017.

pričom tento rozdiel znižuje základ dane alebo zvyšuje daňovú stratu. Pri určení rozdielu sa použije postup podľa § 18.“

Vyššie uvedená formulácia v zásade korešponduje s tou, ktorá sa nachádza v modelových zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia publikovaných OECD³⁸ a OSN³⁹ v článkoch 9, ktoré spravidla znejú „[a]k a) sa podnik jedného zmluvného štátu priamo alebo nepriamo podieľa na riadení, kontrole alebo majetku podniku druhého zmluvného štátu alebo b) sa tie isté osoby priamo alebo nepriamo podieľajú na riadení, kontrole alebo majetku podniku jedného zmluvného štátu i podniku druhého zmluvného štátu, a ak sú v týchto prípadoch oba podniky vo svojich obchodných alebo finančných vzťahoch viazané podmienkami, ktoré sa dohodli alebo im boli uložené a ktoré sa líšia od podmienok, ktoré by si dohodli nezávislé podniky, potom môžu byť akékoľvek zisky, ktoré by v prípade neexistencie týchto podmienok jeden z nich dosiahol, ale vzhľadom na tieto podmienky ich nedosiahol, zahrnuté do ziskov toho podniku a následne zdanené.“

Princíp nezávislého vzťahu zakotvený v ZoDP aj v zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia založených na modeloch OECD a OSN (ďalej len „**Modelové zmluvy**“) je tak založený na nasledovných krokoch:

- 1) identifikácia, či predmetná transakcia spadá pod tzv. „kontrolovanú transakciu“, t.j. transakciu uskutočnenú medzi závislými osobami – v danom kontexte je vhodné podotknúť, že vymedzenie závislých osôb podľa § 2 písm. n) ZoDP a podľa článkov 9 je širšie ako to v inštitúte zákazu vrátenia vkladu, keďže zahŕňa nielen osoby ovládajúce spoločníka ale aj osoby ovládané týmto spoločníkom, resp. jeho ovládajúcou osobou; dôvody tohto zúženia sa nám nezdájú zrejme a domnievame sa, že otvárajú priestor pre obchádzanie;
- 2) identifikácia porovnateľných transakcií (tzv. nekontrolovaných transakcií) s kontrolovanými transakciami; a
- 3) posúdenie, či v kontrolovaných transakciách sú stanovené ceny alebo iné podmienky odlišné od tých v nekontrolovaných transakciách, pričom tento rozdiel viedol k zníženiu základu dane príslušného daňovníka.

Vo vyššie uvedených esenciálnych znakoch sa zdá byť úprava zákazu vrátenia vkladu zhodná s princípom nezávislého vzťahu.

³⁸ OECD: *Model Tax Convention on Income and on Capital: Condensed Version 2017*, Paríž: OECD Publishing, 2017.

³⁹ OSN: *United Nations Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries* [Online] <https://www.un.org/development/desa/capacity-development/tools/tool/united-nations-model-double-taxation-convention-between-developed-and-developing-countries-2011/>.

Zároveň je však nutné konštatovať, že identifikácia dokonale porovnateľnej nekontrolovanej transakcie s kontrolovanou transakciou je pomerne ťažko dosiahnuteľným ideálom a preto sa v praxi skôr pracuje s niekoľkými metódami aproximácie tomuto ideálu.

Na pôde OECD bola za účelom štandardizácie metodológie vypracovaná Smernica o transferovom oceňovaní⁴⁰ (ďalej len „**Smernica OECD**“), ktorá býva priebežne aktualizovaná. Metódy transferového oceňovania výslovne uvedené v § 18 ZoDP⁴¹ v ich základných črtách korešpondujú s tými v Smernici OECD.⁴²

Uplatnenie metód v Smernici OECD aj na princíp nezávislého vzťahu je však pomerne problematické s ohľadom na niekoľko skutočností.

V prvom rade je nutné podotknúť, že metódy v Smernici OECD sú primárne zacielené na nadnárodné spoločnosti, kde sa predpokladá, že ich produkčný reťazec bude rozvetvený medzi viacerými štátmi. Veľká časť popisovaných metód je tak založená na rozdelení celého tzv. systémového zisku medzi jednotlivé spoločnosti v skupine. Inak povedané, pre daňové účely je principiálna otázka rozdelenia a zdanenia časti ziskov pripadajúcich na funkcie, majetok a riziká nachádzajúce sa v konkrétnej jurisdikcii.⁴³ Otázka stanovenia absolútnej hodnoty konkrétnej transakcie je tak v zásade sekundárna.

S tým súvisí aj skutočnosť, že rôzne (vhodne zvolené) metódy môžu priniesť rôzne výsledky v absolútnom vyjadrení⁴⁴ a teda ustálenie jednej konkrétnej „správnej“ hodnoty transakcie je prakticky nemožné.

S vyššie uvedeným potom súvisia aj dva podstatné aspekty prieskumu uplatňovaných metód zo strany správcu dane. V zmysle § 18 ods. 11 ZoDP je správca dane primárne viazaný metódou transferového oceňovania a analýzou porovnateľnosti použitou daňovníkom. Až v okamihu, keď správca dane zistí nevhodnosť (z metodologického hľadiska) použitej metódy alebo analýzy porovnateľnosti, môže pristúpiť k inej metóde, prípadne k použitiu inej analýzy porovnateľnosti.

⁴⁰ Ostatná edícia je OECD: *OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2017*, Paríž: OECD Publishing, 2017.

⁴¹ ZoDP však umožňuje daňovníkovi uplatniť aj inú metódu za predpokladu, že táto je v súlade s princípom nezávislého vzťahu.

⁴² Pre diskusiu o právnej relevancii Smernici OECD na Slovensku pozri bližšie KAČALJAK, M. – RAKOVSKÝ, P. *Právna záväznosť OECD Smernice o transferovom oceňovaní na Slovensku*, 2019, rukopis.

⁴³ V danom kontexte sú stále živé diskusie o alternatívnom koncepte k princípu nezávislého vzťahu spočívajúcom v prednastavenom vzorci rozdelenia ziskov medzi jednotlivé spoločnosti v skupine. Na uvedených úvahách je v priestore EÚ založený aj návrh smernice o Spoločnom konsolidovanom základe dane (CCCTP). Bližšie pozri PANKIV, M. *Contemporary Application of the Arm's Length Principle in Transfer Pricing*, Amsterdam: IBFD, 2017, s. 38.

⁴⁴ Pozri bližšie KOFLER, G. in BECKER, J. - REIMER, E. - RUST, A., *Klaus Vogel on Double Taxation Conventions*. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2015, s. 621.

Súčasne, v praxi transferového oceňovania je všeobecne akceptované, že výsledkom analýzy porovnateľnosti je určité rozpätie hodnôt, ktoré je vhodne zúžené s použitím nástrojov popisnej štatistiky (napr. medzikvartilové rozpätie; medián a štandardná odchýlka, atď.).⁴⁵ Ak sa cena kontrolovanej transakcie nachádza v rámci tohto rozpätia cien nekontrolovaných transakcií, považuje sa za súladnú s princípom nezávislého vzťahu.⁴⁶

V kontraste s vyššie uvedenými dvomi skutočnosťami je formulácia pravidla zákazu vrátenia vkladu, ktorá pri stanovovaní hodnoty primeraného protiplnenia prikazuje zohľadniť „najpravdepodobnejšiu cenu“, t.j. jedinú absolútnu hodnotu. To podľa nášho názoru môže viesť k rozšíreným sporom, ktoré však nebudú môcť mať rozumné vyústenie. Bez jasne stanovenej hierarchie metód je možné očakávať rôzne závery znaleckých posudkov vyhotovených (*lege artis*) k rovnakému plneniu. Akýkoľvek záver v prípade sporu pred súdom uprednostňujúci jeden z použitých posudkov (t.j. posudok zadovážený štatutárnym orgánom na obhajobu primeranosti protiplnenia aj posudok zadovážený prípadným žalobcom na preukázanie neprimeranosti protiplnenia) bude v do istej miery svojvoľný, ak súd nebude mať k dispozícii normu s jasnými kritériami.

Záver

Inštitút zákazu vrátenia vkladu, ktorý do právneho poriadku zaviedol zákon č. 87/2015 Z. z. prináša mnohé výzvy. V kontexte určenia primeranosti plnenia a nejasnej úpravy § 67j ods. 5 Obchodného zákonníka pri transakciách spadajúcich pod § 67j ods. 2 Obchodného zákonníka v praxi dochádza štatutárnymi orgánmi k využívaniu vypracovania dokumentácie na základe pravidiel transferového oceňovania. Štatutárny orgán je v súčasnosti vystavený významnému riziku ručenia v kontexte sankčných mechanizmov naviazaných na inštitút zákazu vrá-

⁴⁵ Porovnaj bod 3.57 Smernice OECD. Na Slovensku daňovníci aj správca dane obvykle pracujú s medzikvartilovým rozpätím.

⁴⁶ Súdna prax v Českej republike medzičasom judikovala aj princíp, že v prípade zistenia odchýlky ceny kontrolovanej transakcie od tohto medzikvartilového rozpätia môže správca dane uskutočniť úpravu iba na najbližší bod tohto rozpätia. Vid' bližšie rozsudok Najvyššieho správneho súdu v Českej republike zo dňa 31. 3. 2009, čj. 8 AfS 80/2007-105, publ. pod č. 1852/2009 Sb. NSS a BLÁHA, R. et al. *Převodní ceny v České republice v roce 2016*, Bulletin KDP ČR 2/2016, s. 16 [Online] <https://www.kdpcr.cz/bulletin/2016?sp=down-file&did=5562>. V Slovenskej praxi však ešte nastávajú situácie, keď správca dane uskutočňuje úpravu až na medián. Podrobná diskusia o (ne)zákonnosti takéhoto postupu však nie je predmetom tohto článku.

tenia vkladu zakotvenom v § 67k ods. 2 Obchodného zákonníka. Vyššie uvedený vznik zákonného ručenia štatutárny orgán nedokáže kontrolovať, ibaže by úplne vylúčil spoločnosť z transakcií s kvalifikovanými protistranami (čo sa nezdá realistické). Keďže posudzovanie primeranosti protiplnenia je naviazané na absolútnu hodnotu a aj jeho ručenie je absolútne, je v podstate úplne irelevantné, či primeranosť protiplnenia posudzoval vlastným expertným odhadom alebo si zadovážil znalecký posudok. To však vyvoláva otázky o predvídateľnosti celej úpravy zákazu vrátenia vkladu (konečnú hodnotu primeraného protiplnenia sa spoločnosť aj štatutárny orgán v podstate „dozvie“ až v okamihu právoplatnosti rozhodnutia súdu v individuálnom spore) a jej ústavnej konformity z hľadiska princípu právnej istoty. Je tiež možné formulovať predpoklad, že úprava zákazu vrátenia vkladu bude nútiť štatutárne orgány, aby (pre istotu) nadhodnocovali transakcie v prospech slovenskej spoločnosti, čím sa však tieto pravidlá dostanú do konfliktu s princípom nezávislého vzťahu uplatňovanom v daňovej legislatíve (domácej aj tej v štátoch protistrany kontrolovanej transakcie).

Vhodným riešením by sa tak zdalo po vzore úpravy v ZoDP naviazať aplikáciu zákazu vrátenia vkladu v kontexte determinovania primeranosti protiplnenia v prípade transakcií spadajúcich pod § 67j ods. 2 Obchodného zákonníka, a teda aj prípadného ručenia štatutárnych orgánov na preukázanie nedostatkov v uplatnenej metodológii určenia tohto primeraného protiplnenia. V prípade ručenia štatutárneho orgánu by sme sa tiež priklonili k aplikovaniu testu odbornej/náležitej starostlivosti.⁴⁷

Použitá literatúra

1. ARMOUR, J. – HERTIG, G. – KANDA, H. Transactions with Creditors In *The Anatomy of Corporate Law. A Comparative and Functional Approach.*, Ed. by Kraakman, Reiner – Armour, John – Davies, Paul – Enriques, Luca – Hansmann, Henry – Hertig, Gerard – Hopt, Klaus – Kanda, Hideki – Rock, Edward. Second Edition. Oxford: Oxford University Press, 2009, s. 115-152.
2. ARMOUR, J. Share Capital and Creditor Protection: Efficient Rules for a Modern Company Law. In *The Modern Law Review* 2000 (63), s. 355-378.
3. BLÁHA, R. et al. *Převodní ceny v České republice v roce 2016*, Bulletin KDP ČR 2/2016, s. 16 [Online] <https://www.kdpcr.cz/bulletin/2016?sp=down-file&did=5562> .

⁴⁷ § 135a ods. 1 a § 194 ods. 5 Obchodného zákonníka.

4. ENRIQUES, L. – MACEY, J. R. Creditors versus Capital Formation: The Case against the European Legal Capital Rules IN *Cornell Law Review* 2000-2001 (86), s. 1165-1204.
5. GRAMBLIČKOVÁ, B. Spoločnosť v kríze – dopad na delenie zisku alebo iných vlastných zdrojov spoločnosti In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore*, Bratislava: Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2016, s. 253-260.
6. GRAMBLIČKOVÁ, B. a KAČALJAK, M. Sprísnenie pravidiel chrániacich veriteľov slovenských spoločností v kontexte základných slobôd EÚ In *Cofola 2016*, Brno: Masarykova univerzita, 2016, s. 1593-1607.
7. KAČALJAK, M. – RAKOVSKÝ, P. *Právna záväznosť OECD Smerncie o transferovom oceňovaní na Slovensku*, 2019, rukopis.
8. KOFLER, G. in BECKER, J. – REIMER, E. – RUST, A., *Klaus Vogel on Double Taxation Conventions*. Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2015.
9. LENÁRTOVÁ, G.: *Medzinárodné zdanenie*, Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2014.
10. MAMOJKA, M. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Žilina: Eurokódex, 2016.
11. OECD: *Model Tax Convention on Income and on Capital: Condensed Version 2017*, Paríž: OECD Publishing, 2017.
12. OECD: *OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2017*, Paríž: OECD Publishing, 2017.
13. OSN: *United Nations Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries* [Online] <https://www.un.org/development/desa/capacity-development/tools/tool/united-nations-model-double-taxation-convention-between-developed-and-developing-countries-2011/> .
14. OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: Veľký komentár. Zväzok I (§ 1-260)*, Bratislava: Wolters Kluwer, 2017.
15. PANKIV, M. *Contemporary Application of the Arm's Length Principle in Transfer Pricing*, Amsterdam: IBFD, 2017.
16. PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Komentár: Obchodný zákonník. 5. vydanie*, C.H. Beck , 2016.
17. PATAKYOVÁ, M. – GRAMBLIČKOVÁ, B. – KISELY, I.: Current Changes in the Capital Doctrine – Report from the Slovak Republic In *Festschrift für Theodor Baums zum siebzigsten Geburtstag, Band 2.*, Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, s. 885-902.
18. PATAKYOVÁ, M. – GRAMBLIČKOVÁ, B. Capital doctrine in the European Union - a lesson to learn from Finland? In *The Lawyer quarterly : international journal for legal research*, 2016 (6), s. 137-155.
19. PAYNE, J. – SMITH, T. Legal Capital and Creditor Protection in UK Private Companies In *European Company Law* 2008 (5), s. 220-228.

20. SEPE, S. M. Corporate Agency Problems and Equity Contracts In *Journal of Corporation Law* 2010 (36), s. 114-182,
21. SCHMIDT, K. M. The Economics of Covenants as Means of Efficient Creditor Protection. In *European Business Organisational Law Review* 2006 (7), s. 89-94.
22. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností.
23. VAHTERA, V. Capital structure and corporate governance In *Company Law and Finance*, Ed. Andersen, Paul K. – Sørensen, Karsten E., Copenhagen: Forlaget Thomson, 2008, s. 63-76.